

ZAKLJUČCI
s Međunarodne konferencije
o ključnim načelima i elementima
za modele vanjske evaluacije
institucionalne i programske akreditacije

Prosinca 2024

Sadržaj

UVOD	3
KRATICE	5
1. PREGLED SADRŽAJA <i>IZVJEŠĆA O ANALIZI OSIGURANJA KVALITETE</i>	6
2. ZAKLJUČCI	17
2.1. ZAKLJUČCI KOJI SE ODNOSE NA AGENCIJU BIH	18
2.2. ZAKLJUČCI KOJI SE ODNOSE NA NADLEŽNE OBRAZOVNE VLASTI	22
2.3. ZAKLJUČAK KOJI SE ODNOSI NA IZMJENU OKVIRNOG ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU U BIH	33
PRILOG	Pogreška! Knjižna oznaka nije definirana.

„All main goals, objectives, and outputs are clearly defined taking into consideration that the domestic partners are aware of the main issues in the quality assurance in higher education in Bosnia and Herzegovina.“
(SMEQA, 2023)

UVOD

Zaključci s Međunarodne konferencije o ključnim načelima i elementima za modele vanjske evaluacije institucionalne i programske akreditacije (u daljnjem tekstu: *Zaključci*) urađeni su u sklopu strukturalnog ERASMUS projekta „Jačanje kapaciteta i mehanizama za poboljšanje sistema osiguranja kvaliteta u visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini“ – SMEQA (br. 101128889-ERASMUS-EDU-2023-CBHE-STRAND 3), financiranog od Europske komisije i s planiranim trajanjem od tri godine, u kojem su, uz Univerzitet u Zenici, partneri iz Bosne i Hercegovine:

- tri javne visokoškolske ustanove (Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Sarajevu, Univerzitet u Banjoj Luci),
 - tri privatne visokoškolske ustanove (Sveučilište „Hercegovina“, Univerzitet/Sveučilište „Vitez“, Panevropski univerzitet „Apeiron“),
 - pet nadležnih ministarstava (Ministarstvo za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske, Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo, Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona / Ministarstvo prosvjete, znanosti, kulture i športa Hercegovačko-neretvanske županije, Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, znanosti, mladih, kulture i sporta Kantona Središnja Bosna / Srednjobosanskog kantona),
 - Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete Bosne i Hercegovine,
 - Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja,
 - Agencija za visoko obrazovanje Republike Srpske,
- te partneri iz Europske unije: Agencija za znanosti i visoko obrazovanje Republike Hrvatske, Nacionalna agencija za kvalitetu u visokom obrazovanju Republike Slovenije, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Ljubljani.

Izrada *Zaključaka* je aktivnost u Radnom paketu 2 projekta SMEQA. Kroz ovaj paket cilj je unaprijediti, koordinirati i uskladiti tekuće poslove procesa akreditacije na različitim razinama, poboljšati modele za učinkovitu institucionalnu i programsku akreditaciju i uspostaviti mehanizam koordinacije i harmonizacije sustava osiguranja kvalitete u visokom obrazovanju. Provođenjem aktivnosti predviđenih u Radnom paketu 2 omogućuje se pružanje sveobuhvatnog izvješća o stanju vanjskog osiguranja kvalitete u BiH s preporukama temeljenim na analizi postojećih propisa i procedura, posjetima i učenjima na primjerima dobre prakse od strane partnera iz EU te *Zaključcima* Međunarodne konferencije o ključnim načelima i elementima za modele vanjske evaluacije institucionalne i programske akreditacije (u daljnjem tekstu: Međunarodna konferencija) koja će okupiti domaće i strane partnere. Održavanje Međunarodne konferencije i donošenje *Zaključaka* aktivnost je koja u Radnom paketu 2 slijedi nakon izrade *Izvješća o analizi osiguranja kvalitete* (u daljnjem tekstu: *Analiza*) koje iznosi pregled postojećeg stanja reguliranja postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH s preporukama za unapređenje, te nakon studijskih

posjeta Sveučilištu u Splitu i AZVO RH, održane 2. – 5. srpnja 2024. god., i Sveučilištu u Ljubljani i NAKVIS-u, održane 5. – 7. studenog 2024. god., na kojima su sudjelovale sve partnerske institucije projekta SMEQA, pri čemu su se BiH partnerske institucije imale priliku detaljnije upoznati sa svim procedurama i modelima institucionalne i programske akreditacije u visokom obrazovanju Republike Hrvatske i Republike Slovenije, kao i učiti iz iskustava glavnih dionika. *Analiza* s preporukama temelj je za donošenje i izradu zaključaka na Međunarodnoj konferenciji uz sudjelovanje svih nadležnih obrazovnih vlasti i visokoškolskih ustanova u BiH. Sve navedene aktivnosti, izrada *Analize* s preporukama te organiziranje Međunarodne konferencije na temelju koje su izrađeni *Zaključci*, poslužit će kao okvir i definirat će temeljne elemente i načela za izradu *Prijedloga unaprijeđenih modela vanjske evaluacije*, kao i *Prijedloga mehanizma koordinacije i harmonizacije*, koji se planirani unutar Radnog paketa 2.

Budući da su Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 59/07, 59/09) utvrđene nadležnosti Agencije BiH i nadležnih obrazovnih vlasti u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa, prema kojima Agencija BiH i nadležne obrazovne vlasti reguliraju i provode određene korake u postupku, zaključci se odnose na aktivnosti Agencije BiH i nadležnih obrazovnih vlasti, kojima bi se postupci akreditacije u BiH unaprijedili, dodatno regulirali, uskladiti i harmonizirali.

Prilikom formuliranja zaključaka koji se odnose na aktivnosti Agencije BiH uzete su u obzir aktivnosti definirane dokumentom *Akcionni plan unapređenja osiguranja kvalitete u Bosni i Hercegovini u procesu pripreme za ostvarivanje punopravnog članstva u ENQA-i*, kojeg je izradila Agencija BiH kao partner projekta „Podrška evropskim agencijama za osiguranje kvaliteta u ispunjavanju Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u Evropskom prostoru visokog obrazovanja“ („Supporting European QA Agencies in meeting the ESG“- SEQA ESG II) kojim koordinira ENQA.

Zaključci, osim „Uvoda“, sadrže sljedeća poglavlja:

- „Kratice“, s popisom svih kratica koje se koriste u dokumentu;
- „1. Pregled sadržaja *Izvešća o analizi osiguranja kvalitete*“, u kojem se navodi kontekst izrade i kratak sadržaj *Analize*
- „2. Zaključci“, koji su središnje poglavlje ovog dokumenta, a koje se dijeli na tri potpoglavlja:
 - „2.1. Zaključci koji se odnose na aktivnosti Agencije BiH“
 - „2.2. Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti“, koje se dijeli na osam cjelina sukladno temama iz *Analize*: 1. Licenciranje, 2. Podnošenje zahtjeva za akreditaciju, 3. Imenovanje Komisije stručnjaka, 4. Postupak akreditacije, 5. Ishodi akreditacije, 6. Naknadne aktivnosti, 7. Žalbe u postupku akreditacije i 8. Dodatna pitanja
 - „2.3. Zaključak koji se odnosi na izmjenu Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH“
- „Prilog“, u kojem se nalazi:
 - „Izveštaj s Međunarodne konferencije“
 - „Popis prisutnih na Međunarodnoj konferenciji“.

KRATICE

NOV – nadležna obrazovna vlast

HEA BiH / Agencija BiH – Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete BiH

CIP – Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja

AVORS – Agencija za visoko obrazovanje Republike Srpske

VŠU – visokoškolska ustanova

SP – studijski program

BPK – Bosansko-podrinjski kanton Goražde

HNK – Hercegovačko-neretvanski kanton / Hercegovačko-neretvanska županija

KS – Kanton Sarajevo

K10 – Kanton 10 / Herceg-bosanska županija

PK – Posavski kanton / Županija Posavska

SBK – Srednjobosanski kanton / Kanton Središnja Bosna

TK – Tuzlanski kanton

USK – Unsko-sanski kanton

ZHK – Zapadno-hercegovački kanton / Županija Zapadnohercegovačka

ZDK – Zeničko-dobojski kanton

RS – Republika Srpska

BD – Brčko Distrikt BiH

AZVO – Agencija za znanosti i visoko obrazovanje Republike Hrvatske

NAKVIS – Slovenska agencija za osiguranje kvalitete

1. PREGLED SADRŽAJA IZVJEŠĆA O ANALIZI OSIGURANJA KVALITETE

Kako je već navedeno u Uvodu, *Analiza* je izrađena u sklopu Radnog paketa 2 projekta SMEQA, s ciljem uvida u postojeće stanje reguliranja postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH te davanja preporuka za unapređenje istog, što ovu *Analizu* čini temeljem za ostale aktivnosti u Radnom paketu 2:

- održavanje Međunarodne konferencije, na kojoj je predviđeno donošenje ovih *Zaključaka* uz sudjelovanje svih projektnih partnera, ključnih EU institucija te svih nadležnih obrazovnih vlasti i visokoškolskih ustanova u BiH
- izrada dokumenata *Prijedlog unaprijeđenih modela vanjske evaluacije* i *Prijedlog mehanizma koordinacije i harmonizacije* koji će se temeljiti na *Analizi* i *Zaključcima*.

Analizu je izradio Tim za analizu (u daljnjem tekstu: Tim), koji je formiran tijekom „kick off“ sastanka u Zenici 29. 2. 2024. godine, nakon formiranja Konzorcijskog odbora projekta, pri čemu su neki članovi naknadno potvrđeni. Odlučeno je da će Tim činiti predstavnici agencija i ministarstava, dok će kao predstavnici visokoškolskih ustanova u Tim biti uključeni samo predstavnici Univerziteta u Zenici, kao koordinator projekta te Sveučilišta u Mostaru, kao partnera projekta koji je voditelj Radnog paketa 2:

- Amra Muslić-Halilović (Univerzitet u Zenici)
- Luciana Boban i Monija Malešević (Sveučilište u Mostaru)
- Maja Macan (Agencija BiH)
- Dragana Dilber (CIP)
- Tatjana Radaković (AVORS)
- Jelena Starčević (Ministarstvo za naučnotehnološki razvoj i visoko obrazovanje Republike Srpske)
- Azemina Njuhović (Ministarstvo za nauku, visoko obrazovanje i mlade Kantona Sarajevo)
- Alma Suljičić (Ministarstvo za obrazovanje, nauku, kulturu i sport Zeničko-dobojskog kantona)
- Fatima Jelčin (Ministarstvo obrazovanja, nauke, mladih, kulture i sporta Srednjobosanskog kantona)
- Hilzema Tabaković (Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Hercegovačko-neretvanskog kantona).

Pri tome je važno napomenuti da je Konzorcijski odbor projekta na sastanku 29. 2. 2024. godine, tijekom „kick off“ sastanka u Zenici, donio zaključak da će se, zbog kašnjenja početka projekta od dva mjeseca, tražiti produženje roka za izradu *Analize* od dva mjeseca. Naime, prema projektnoj dokumentaciji *Analiza* je trebala biti završena u četvrtom mjesecu projekta, ali je odobren zahtjev za bude završena u šestom mjesecu projekta.

Od formiranja Tima do roka za izradu *Analize* (kraj 6. mjeseca 2024. god.), održana su tri *online* sastanka Tima (18. 4. 2024., 13. 6. 2024., 28. 6. 2024.) na kojem je utvrđeno sljedeće:

- rad na *Analizi* izvodi se na službenim jezicima u BiH, pri čemu će konačni tekst *Analize* biti preveden na engleski jezik, kao službeni jezik projekta SMEQA
- podatci o reguliranju postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa prikupljaju se putem upitnika, kojeg su izradili i predložili predstavnici Sveučilišta u Mostaru kao voditelji Radnog paketa 2, a koji je doručen uz sugestije ostalih članova Tima

- rokovi za slanje dopisa nadležnim obrazovnim vlastima te za dostavljanje ispunjenog upitnika od nadležnih obrazovnih vlasti
- struktura i sadržaj dokumenta te forma izvještajnih tablica
- na ispunjene upitnike nadležnih obrazovnih vlasti izvršene su pojedine korekcije odgovora u svrhu usklađivanja metodologije dodjeljivanja odgovora DA i NE, čime se, između ostalog, izvršila i neka vrsta verifikacije odgovora od svih nadležnih obrazovnih vlasti, a posebno onih koje nisu partneri u projektu, pri čemu komunikaciju oko korekcija odgovora s nadležnim obrazovnim vlastima vodi Sveučilište u Mostaru, koje ostalim članovima Tima šalje na uvid svu dokumentaciju vezanu za navedenu komunikaciju
- suglasnost na konačni tekst *Analize*, kojeg će Univerzitet u Zenici kao koordinator projekta postaviti na projektnu platformu.¹

Kako je odlučeno od Tima, podatci za analizu prikupljali su se putem upitnika u excel dokumentu, koji je poslan na službene mail adrese nadležnih obrazovnih vlasti koje nisu partneri u projektu te na osobne mail adrese članova Tima za analizu koji su predstavnici nadležnih obrazovnih vlasti.

Upitnik se sastojao od četiri zasebna excel lista: „Zakonodavni okvir“, „Akreditacija visokoškolske ustanove“, „Akreditacija studijskih programa“ i „Organizacija nadležne obrazovne vlasti“.

„ZAKONODAVNI OKVIR“ sadržava sljedeća pitanja:

- 1.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Preporuku o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/12)?
- 2.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Odluku o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 100/11)?
- 3.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?
- 4.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Odluku o kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 96/16)?
- 5.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Odluku o kriterijima za akreditaciju studijskih programa prvog i drugog ciklusa studija u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 47/17)?
- 6.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Preporuke za regulisanje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 43/23)?
- 7.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Uputstvo o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomi koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove („Službeni glasnik BiH", br. 86/09)?
- 8.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplomi koju izdaju akreditirane visokoškolske ustanove („Službeni glasnik BiH", br. 39/23)?

¹ Izvješće o analizi osiguranja kvalitete, SMEQA, 2024, str. 18-20.

9.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Odluku o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH", br. 31/11, 39/12)?

10.Z. Referiraju li se akti u vašoj nadležnosti na Uputstvo o metodološkom okviru i principima za izradu pravilnika o klasifikaciji znanstvenih oblasti, polja i grana („Službeni glasnik BiH", br. 47/12)?

Za svako pitanje bila je ponuđena opcija odgovora DA i NE, pri čemu su u slučaju odgovora DA predviđeni stupci „Naziv akta/akata“, „Link/linkovi“ i „Broj i teksta članka u kojim se referira“, uz „Napomene“ koje nisu obvezne.

Navedena pitanja odnose se na dokumente izravno i neizravno vezane za postupke akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa, koje su donijeli Agencija BiH i Vijeće ministara BiH te tako predstavljaju dokumente na državnoj razini.

Ispod navedenih pitanja predviđen je „Popis svih akata u vašoj nadležnosti koji reguliraju postupak akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa“, s upitom o nazivu akta i linku na akt.

„AKREDITACIJA VISOKOŠKOLSKE USTANOVE“ sadržava pitanja podijeljena na sedam tema:

Tema 1. „Licenciranje visokoškolske ustanove“:

1.1.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza izdavanja licence / dozvole za rad / inicijalne akreditacije za visokoškolsku ustanovu?

1.2.A. Jesu li uvjeti za izdavanja licence / dozvole za rad / inicijalne akreditacije visokoškolske ustanove definirani posebnim aktom u vašoj nadležnosti?

1.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza vođenja registra visokoškolskih ustanova?

1.4.A. Je li registar visokoškolskih ustanova javno dostupan na web stranici?

1.5.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti reguliran status visokoškolskih ustanova u razdoblju od donošenja Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni Hercegovini (Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH", br. 57/07 i 57/09) do izdavanja rješenja o prvoj institucionalnoj akreditaciji?

1.6.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti reguliran status visokoškolskih ustanova u razdoblju od donošenja nadležnog Zakona do izdavanja rješenja o prvoj akreditaciji visokoškolske ustanove?

1.7.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti reguliran gubitak licence visokoškolske ustanove?

1.8.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti regulirano da gubitak licence visokoškolske ustanove posljedično znači gubitak akreditacije visokoškolske ustanove?

Tema 2. „Podnošenje zahtjeva za akreditaciju visokoškolske ustanove“:

2.1.A. Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirani uvjeti za prijavu prve akreditacije novoosnovane visokoškolske ustanove?

2.2.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za prijavu prve akreditacije novoosnovane visokoškolske ustanove?

2.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica u slučaju nepodnošenja zahtjeva za prvu akreditaciju novoosnovane visokoškolske ustanove u zadanom roku?

2.4.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za prijavu obnove akreditacije / reakreditaciju visokoškolske ustanove?

2.5.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica u slučaju nepodnošenja zahtjeva za obnovu akreditacije / reakreditaciju visokoškolske ustanove u zadanom roku?

2.6.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti obvezno utvrđivanje legitimnosti i ocjena kompletnosti zahtjeva za akreditaciju visokoškolske ustanove u smislu pokretanja inspekcijskog nadzora po službenoj dužnosti radi utvrđivanja usklađenosti rada sa zakonom i podzakonskim aktima?

2.7.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano izvještajno razdoblje za samoevaluacijsko izvješće u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

2.8.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran sadržaj samoevaluacijskog izvještaja u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

2.9.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran popis dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za akreditaciju visokoškolske ustanove?

2.10.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza sklapanja ugovora o akreditaciji visokoškolske ustanove između nadležne obrazovne vlasti i visokoškolske ustanove?

2.11.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana visina troška akreditacije visokoškolske ustanove?

2.12.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđena mogućnost prekida postupka akreditacije visokoškolske ustanove?

Tema 3. „Imenovanje članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove“:

3.1.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

3.2.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza dostavljanja prijedloga zamjenskih članova za Komisiju stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

3.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran sukob interesa članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

Tema 4. „Postupak akreditacije visokoškolske ustanove“:

4.1.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza prisutnosti djelatnika HEA BiH ili nadležne obrazovne vlasti prilikom posjete Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

4.2.A. Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirani sudionici postupka akreditacije visokoškolske ustanove u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?

4.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana struktura postupka akreditacije visokoškolske ustanove prema modelu od 4 koraka u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?

4.4.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

4.5.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok u kojem se obavlja akreditacija visokoškolske ustanove?

4.6.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđena mogućnost produžetka roka u kojem se obavlja akreditacija visokoškolske ustanove?

4.7.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano da se posjet Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove ne može organizirati za vrijeme ispitnih rokova i/ili da se taj period ne računa u rok za obavljanje akreditacije?

4.8.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti propisana mogućnost očitovanja visokoškolske ustanove na Izvješće Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

4.9.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti propisana obveza objavljivanja konačnih i potpisanih izvještaja Komisije stručnjaka za nadležne obrazovne vlasti i visokoškolsku ustanovu u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

Tema 5. „Ishodi akreditacije visokoškolske ustanove“:

5.1.A. Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirani ishodi postupka akreditacije visokoškolske ustanove u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?

5.2.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost ponovnog izdavanja pisma očekivanja u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

5.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok važenja rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove?

5.4.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica negativnog ishoda akreditacije visokoškolske ustanove?

Tema 6. „Naknadne aktivnosti u postupku akreditacije visokoškolske ustanove“:

6.1.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza izrade Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

6.2.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran minimalan/obvezan sadržaj Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

6.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za izradu Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

6.4.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza dostavljanja Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka nadležnom ministarstvu u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

6.5.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza objavljivanja na webu Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

6.6.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

Tema 7. „Žalbe u postupku akreditacije visokoškolske ustanove“:

7.1.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe u slučaju nepridržavanja propisanog roka za dostavljanje prijedloga članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

7.2.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe u slučaju nepridržavanja propisanog roka za imenovanje članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

7.3.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe na Rješenje o akreditaciji visokoškolske ustanove?

7.4.A. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe na preporuku HEA BiH o ishodi postupka akreditacije visokoškolske ustanove?

7.5.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđeno informiranje i pravovremeno upoznavanje HEA BiH o postupanjima s prigovorima/žalbama u postupku akreditacije visokoškolske ustanove?

Za svako pitanje bila je ponuđena opcija odgovora DA i NE, pri čemu su u slučaju odgovora DA predviđeni stupci „Broj i tekst članka“ i „Naziv pravnog akta“, uz „Napomene“ koje nisu obvezne.

„AKREDITACIJA STUDIJSKOG PROGRAMA“ sadržava ista pitanja kao i „Akreditacija visokoškolske ustanove“, pri čemu navedena i dodatna specifična pitanja vezana za akreditaciju studijskog programa (u donjem tekstu označena kurzivom):

Tema 1. „Licenciranje studijskog programa“:

1.1.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza izdavanja licence / dozvole za rad / inicijalne akreditacije za studijski program?

1.2.B. Jesu li uvjeti za izdavanja licence / dozvole za rad / inicijalne akreditacije studijskog programa definirani posebnim aktom u vašoj nadležnosti ?

1.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza vođenja registra studijskih programa?

1.4.B. Je li registar studijskih programa javno dostupan na web stranici?

1.5.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti reguliran status studijskih programa u razdoblju od donošenja Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni Hercegovini (Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 57/07 i 57/09) do izdavanja rješenja o prvoj akreditaciji studijskog programa?

1.6.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti reguliran status studijskih programa u razdoblju od donošenja nadležnog Zakona do izdavanja rješenja o prvoj akreditaciji studijskog programa?

1.7.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti reguliran gubitak licence studijskog programa?

1.8.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti regulirano da gubitak licence studijskog programa posljedično znači gubitak akreditacije studijskog programa?

Tema 2. „Podnošenje zahtjeva za akreditaciju studijskog programa“:

2.1.B. Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirani uvjeti za prijavu prve akreditacije novoosnovanog studijskog programa?

2.2.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za prijavu prve akreditacije novoosnovanog studijskog programa?

2.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica u slučaju nepodnošenja zahtjeva za prvu akreditaciju novoosnovanog studijskog programa u zadanom roku?

2.4.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za prijavu obnove akreditacije / reakreditaciju studijskog programa?

2.5.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica u slučaju nepodnošenja zahtjeva za obnovu akreditacije / reakreditaciju studijskog programa u zadanom roku?

2.6.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti obvezno utvrđivanje legitimnosti i ocjena kompletnosti zahtjeva za akreditaciju studijskog programa u smislu pokretanja

inspekcijskog nadzora po službenoj dužnosti radi utvrđivanja usklađenosti rada sa zakonom i podzakonskim aktima?

2.7.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano izvještajno razdoblje za samoevaluacijsko izvješće u postupku akreditacije studijskog programa?

2.8.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran sadržaj samoevaluacijskog izvještaja u postupku akreditacije studijskog programa?

2.9.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran popis dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za akreditaciju studijskog programa?

2.10.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza sklapanja ugovora o akreditaciji studijskog programa između nadležne obrazovne vlasti i visokoškolske ustanove?

2.11.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana visina troška akreditacije studijskog programa?

2.12.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđena mogućnost prekida postupka akreditacije studijskog programa?

2.13.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirani uvjeti za prijavu prve akreditacije postojećeg studijskog programa?*

2.14.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za prijavu prve akreditacije postojećeg studijskog programa?*

2.15.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica u slučaju nepodnošenja zahtjeva za prvu akreditaciju postojećeg studijskog programa u zadanom roku?*

2.16.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza donošenja višegodišnjeg plana akreditacije studijskih programa između nadležne obrazovne vlasti i visokoškolske ustanove?*

2.17.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza dostavljanja prema HEA BIH višegodišnjeg plana akreditacije studijskih programa između nadležne obrazovne vlasti i visokoškolske ustanove?*

2.18.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano više modela / vrsta akreditacije studijskog programa?*

2.19.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđeno da visokoškolska ustanova u zahtjevu za akreditaciju studijskog programa navodi model akreditacije studijskog programa za kojeg se predaje zahtjev?*

Tema 3. „Imenovanje članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa“:

3.1.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?

3.2.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza dostavljanja prijedloga zamjenskih članova za Komisiju stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?

3.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran sukob interesa članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?

3.4.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran sastav Komisije stručnjaka za svaki model/vrstu akreditacije studijskog programa?*

3.5.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza da u slučaju akreditacije studijskog programa s instrumentom recenzije članovi Komisije stručnjaka za institucionalnu akreditaciju budu iz istog znanstvenog područja i polja kao studijski program koji je recenziran?*

Tema 4. „Postupak akreditacije studijskog programa“:

- 4.1.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza prisutnosti djelatnika HEA BiH ili nadležne obrazovne vlasti prilikom posjete Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 4.2.B. Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirani sudionici postupka akreditacije studijskog programa u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?
- 4.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana struktura postupka akreditacije studijskog programa prema modelu od 4 koraka u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?
- 4.4.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 4.5.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok u kojem se obavlja akreditacija studijskog programa?
- 4.6.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđena mogućnost produžetka roka u kojem se obavlja akreditacija studijskog programa?
- 4.7.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirano da se posjet Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa ne može organizirati za vrijeme ispitnih rokova i/ili da se taj period ne računa u rok za obavljanje akreditacije?
- 4.8.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti propisana mogućnost očitovanja visokoškolske ustanove na Izvješće Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 4.9.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti propisana obveza objavljivanja konačnih i potpisanih izvještaja Komisije stručnjaka za nadležne obrazovne vlasti i visokoškolsku ustanovu u postupku akreditacije studijskog programa?
- 4.10.B. *Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza posjeta Komisije stručnjaka za svaki model/vrstu akreditacije studijskog programa?*
- 4.11.B. *Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirane specifičnosti postupka akreditacije studijskog programa po modelu klastera?*
- 4.12.B. *Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirane specifičnosti postupka akreditacije studijskog programa s instrumentom recenzije?*

Tema 5. „Ishodi akreditacije studijskog programa“:

- 5.1.B. Jesu li aktima u vašoj nadležnosti definirani ishodi postupka akreditacije studijskog programa u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?
- 5.2.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost ponovnog izdavanja pisma očekivanja u postupku akreditacije studijskog programa?
- 5.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok važenja rješenja o akreditaciji studijskog programa u skladu s Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19)?
- 5.4.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica negativnog ishoda akreditacije studijskog programa?

Tema 6. „Naknadne aktivnosti u postupku akreditacije studijskog programa“:

- 6.1.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza izrade Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 6.2.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran minimalan/obvezan sadržaj Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 6.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definiran rok za izradu Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 6.4.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza dostavljanja Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka nadležnom ministarstvu u postupku akreditacije studijskog programa?
- 6.5.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana obveza objavljivanja na webu Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 6.6.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana posljedica za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?

Tema 7. „Žalbe u postupku akreditacije studijskog programa“:

- 7.1.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe u slučaju nepridržavanja propisanog roka za dostavljanje prijedloga članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 7.2.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe u slučaju nepridržavanja propisanog roka za imenovanje članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa?
- 7.3.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe na Rješenje o akreditaciji studijskog programa?
- 7.4.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti definirana mogućnost žalbe na preporuku HEA BIH o ishodi postupka akreditacije studijskog programa?
- 7.5.B. Je li aktima u vašoj nadležnosti predviđeno informiranje i pravovremeno upoznavanje HEA BIH o postupanjima s prigovorima/žalbama u postupku akreditacije studijskog programa?

Za svako pitanje bila je ponuđena opcija odgovora DA i NE, pri čemu su u slučaju odgovora DA predviđeni stupci „Broj i tekst članka“ i „Naziv pravnog akta“, uz „Napomene“ koje nisu obvezne.

„ORGANIZACIJSKA STRUKTURA NADLEŽNE OBRAZOVNE VLASTI“ sadržava sljedeća pitanja:

- 1.S. Je li vaša institucija nadležna samo za visoko obrazovanje?
- 2.S. Ako je vaša institucija nadležna za sve razine obrazovanja, je li visoko obrazovanje izdvojeno u posebni resor prema organizacijskoj strukturi vaše institucije?
- 5.S. Jesu li predviđena radna mjesta samo za postupke licenciranja?
- 7.S. Jesu li predviđena radna mjesta samo za postupke akreditacije?
- 9.S. Djeluje li prosvjetna inspekcija u vašem entitetu/kantonu/županiji?
- 10.S. Je li prosvjetna inspekcija neovisan organ?
- 11.S. Je li organizacijskom strukturom prosvjetne inspekcije, visoko obrazovanje izdvojeno od ostalih razina obrazovanja?

Za svako pitanje bila je ponuđena opcija odgovora DA i NE, uz mogućnost dodatnog odgovora.

Uz ta pitanja postavljena su i vezana pitanja, koja su tražila slobodni odgovor:

- 3.S. Navedite ukupan broj zaposlenih u vašoj instituciji?
- 4.S. Navedite ukupan broj zaposlenih na poslovima visokog obrazovanja?
- 6.S. Ako su previđena radna mjesta samo za postupke licenciranja, navedite ukupan broj zaposlenih?
- 8.S. Ako su previđena radna mjesta samo za postupke akreditacije, navedite ukupan broj zaposlenih?
- 12.S. Navedite ukupan broj zaposlenih na poslovima visokog obrazovanja u prosvjetnoj inspekciji?

Iako su odgovori na pitanja podrazumijevali i argumentaciju u obliku navoda članka zakonskog ili podzakonskog akta, zbog kompleksnosti tematike te različitog korištenja terminologije dosta pitanja je ostavljalo prostor za dilemu kako odgovoriti pa su u svrhu **verifikacije odgovora** poduzete sljedeće aktivnosti:

- članovi Tima koji su predstavnici Sveučilišta u Mostaru kao partnera voditelja Radnog paketa 2, provjerili su sve odgovore svake nadležne obrazovne vlasti te su svakoj nadležnoj obrazovnoj vlasti poslali prijedlog korekcija odgovora s objašnjenjima
- za nadležne obrazovne vlasti koje su izravno potvrdile suglasnost s korekcijama, verifikacija odgovora DA i NE time je završena
- za nadležne obrazovne vlasti koje nisu potvrdile suglasnost s korekcijama, a koje nisu partneri u projektu, prijedlog korekcija je poslan ostalim članovima Tima te je verifikacija odgovora DA i NE završena tako da su se svi ostali članovi Tima izjasnili da su suglasni s predloženim korekcijama.

Takva razmjena mišljenja pomogla je da se utvrde odgovori koji u najvećoj mogućoj mjeri odgovaraju stvarnom stanju te time čine i analizu vjerodostojnijom.²

Rezultati analize, odnosno pregled prikupljenih i verificiranih odgovora od nadležnih obrazovnih vlasti prikazani su tablično, uz dodatni osvrt te preporuke za unapređenje, kroz četiri potpoglavlja koja prate obrazac upitnika: „3.1. Analiza usklađenosti zakonodavnih okvira s preporukama“, „3.2. Analiza postupka akreditacije visokoškolskih ustanova s preporukama“, „3.3. Analiza postupka akreditacije visokoškolskih ustanova s preporukama“ i „3.4. Analiza organizacijske strukture i kadrovskih resursa nadležnih obrazovnih vlasti s preporukama“. Nakon navedenih poglavlja slijedi i potpoglavlje „3.5. Dodatna analiza pojedinih pitanja s preporukama“, u kojem su pojedina pitanja iz upitnika posebno istaknuta i dodatno analizirana, ali su problematizirana i neka pitanja koja nisu bila navedena u upitniku, na temelju uvida u zakonske i podzakonske akte nadležnih obrazovnih vlasti (trošak akreditacije, licenciranja i akreditacija dislociranih odjela).

U svakom potpoglavlju nakon navedenih rezultata navedene su preporuke za unapređenje vezane za pojedina pitanja iz analize, koje su formulirane uzimajući u obzir da će *Analiza* tek biti predstavljena na Međunarodnoj konferenciji uz sudjelovanje svih institucije iz područja visokog obrazovanja u BiH, predstavnici EU partnerskih institucija te predstavnici ključnih EU institucija (ENQA, EQAR, Europska komisija), te uz donošenje ovih *Zaključaka* na temelju povratnih informacija od svih zainteresiranih sudionika, koji će zajedno s preporukama iz *Analize* biti okvir za izradu *Prijedloga unapređenih modela vanjskog vrednovanja te Prijedloga mehanizma za koordinaciju i usklađivanje*, koji su planirani ovim projektom.

² *Idem*, str. 21-31.

Zbog svega navedenog preporuke iz *Analize* pisane su u svrhu da istaku ono što bi trebalo unaprijediti, ali ne i način na koji bi se trebalo unaprijediti, uzimajući u obzir da će se način definirati u navedenim dokumentima koji su u ovom projektu planirani nakon izrade *Analize*.³

³ *Idem*, str. 32.

2. ZAKLJUČCI

Kako već navedeno, zaključci doneseni na temelju povratnih informacija i rasprave na međunarodnoj konferenciji, na temelju rezultata *Analize*, a uz sudjelovanje svih institucije iz područja visokog obrazovanja u BiH, predstavnika EU partnerskih institucija te predstavnika ključnih EU institucija (ENQA, EQAR), imaju zadatak detaljnije definirati način na koji bi se određena preporuka iz *Analize* trebala realizirati kroz zakonske i podzakonske akte koji reguliraju postupak akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa u BiH.

Zaključci se odnose na aktivnosti koje u svrhu unapređenje postupka akreditacije trebaju poduzeti sudionici postupka akreditacije koji ga svojim aktima reguliraju: Agencija BiH i nadležne obrazovne vlasti.

Zaključci koji se odnose na aktivnosti Agencije BiH:

- ✚ navedeni su kronološki u odnosu na korake u postupku akreditacije
- ✚ odnose se na preporuke koje Agencija BiH treba donijeti za nadležne obrazovne vlasti u svrhu usklađivanja postupka akreditacije
- ✚ uz svaki zaključak navedena je odgovarajuća preporuka iz *Analize*
- ✚ u fus-noti su navedene aktivnosti iz dokumenta "Akcioni plan unapređenja osiguranja kvalitete u Bosni i Hercegovini u procesu pripreme za ostvarivanje punopravnog članstva u ENQA-i", u slučajevima kada su aktivnosti u navedenom dokumentu sukladne zaključku.

Zaključci koji se odnose na aktivnosti nadležnih obrazovnih vlasti:

- ✚ podijeljeni su prema temama prema kojima su grupirana pitanja iz upitnika kao instrumenta *Analize*
- ✚ za svaku pojedinu temu prije navođenja zaključaka navedene su preporuke iz *Analize*
- ✚ uz zaključak je u fus-noti navedeno koje nadležne obrazovne vlasti uopće nemaju definirano rješenje u svojim postojećim aktima, prema *Analizi*, iako se zaključak može odnositi i na nadležne obrazovne vlasti u slučaju neusklađenosti s aktima Agencije BiH
- ✚ uz preporuku je u fus-noti naveden način na koji je određeno pitanje regulirano aktima Agencije BiH.

Zaključak koji se odnosi na izmjenu Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 57/07 i 57/09) predviđa podnošenje inicijative za izmjene i dopune navedenog zakona po pitanju reguliranja statusa visokoškolskih ustanova i studijskih programa u razdoblju od donošenja Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni Hercegovini (Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 57/07 i 57/09) do izdavanja rješenja o prvoj institucionalnoj akreditaciji.

2.1. ZAKLJUČCI KOJI SE ODOSE NA AGENCIJU BIH

Kako je već navedeno, Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 59/07, 59/09) utvrđene nadležnosti Agencije BiH i nadležnih obrazovnih vlasti u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

U skladu s člankom 48. navedenog zakona, Agencija BiH u području osiguranja kvalitete nadležna je za:

- utvrđivanje jasnih, transparentnih i pristupačnih kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova i donošenje normi kojima se određuju minimalni standardi u oblasti visokog obrazovanja
- utvrđivanje kriterija za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvalitete i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova
- davanje preporuka o kriterijima i standardima ministarstvu Republike Srpske, kantonalnim ministarstvima i Brčko Distriktu BiH za osnivanje i zatvaranje visokoškolskih ustanova, te za prestrukturiranje studijskih programa
- davanje preporuka o kriterijima za licenciranje visokoškolskih ustanova i studijskih programa
- utvrđivanje standarda kvalitete, analizu kvalitete, davanje preporuka za otklanjanje nedostataka kvalitete studija i visokoškolskih ustanova.

U skladu s člankom 49. navedenog zakona u području akreditacije Agencija BiH nadležna je za:

- raspisivanje javnog natječaja za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvalitete i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova, odnosno njihovih studijskih programa (u daljnjem tekstu: stručnjaci);
- osnivanje Komisije za utvrđivanje Liste stručnjaka koji zadovoljavaju kriterije iz članka 48. alineja 2. ovog Zakona (Komisija ima pet članova, a čini je po jedan predstavnik Rektorske konferencije, jednog kantonalnog ministarstva, ministarstva Republike Srpske, Brčko Distrikta BiH te predstavnik Agencije BiH)
- dostavljanje utvrđene Liste stručnjaka na usvajanje svim ministarstvima obrazovanja u BiH i nadležnom odjelu Brčko Distrikta BiH
- imenovanje Komisije stručnjaka, na osnovi prijedloga nadležnih obrazovnih vlasti u pogledu izbora stručnjaka s utvrđene Liste stručnjaka;
- davanje preporuke nadležnim obrazovnim vlastima o akreditaciji visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa, na osnovi mišljenja Komisije stručnjaka;
- postupak i rješenje o akreditaciji i licenciranju visokoškolskih ustanova koje donose ministarstvo Republike Srpske, kantonalna ministarstva i Brčko Distrikt BiH, u skladu s člankom 48. alineja 1. ovog Zakona;
- ocjenjivanje usklađenosti rješenja o akreditaciji s normama i kriterijima iz članka 48. alineja 1. ovog Zakona i, u slučaju utvrđene neusklađenosti, davanje preporuke Upravnom odboru za poduzimanje daljnjih mjera, sve do mjere poništenja rješenja o akreditaciji; žalbu na rješenje o poništenju rješenja o akreditaciji nadležne obrazovne vlasti podnose Upravnom odboru Agencije BiH
- vođenje državnog registra akreditiranih visokoškolskih ustanova
- stalnu dostupnost na svojoj internet stranici Liste akreditiranih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini i njeno objavljivanje najmanje jednom godišnje u "Službenom glasniku BiH", a najmanje dva puta godišnje u trima visokotiražnim dnevnim novinama.

Imajući u vidu navedeno, u cilju implementacije propisanih nadležnosti i provođenja procesa akreditacije utvrđeni su i različiti dokumenti Agencije BiH, izrađeni u konzultacijama sa zainteresiranim stranama i međunarodnim stručnjacima iz područja osiguranja kvalitete, koji reguliraju postupanje Agencije BiH u aktivnostima vanjskog osiguranja kvalitete / akreditacije, slijedeći Standarde i smjernice za osiguranje kvaliteta u Europskom prostoru visokog obrazovanja, kao referentni dokument, prema kojima, između ostalog:

- „u aktivnostima vanjskog osiguranja kvalitete Agencija BiH djeluje neovisno u okviru svojih nadležnosti“ (članak 2. stavak 4. Statuta Agencije BiH)
- „vanjsko osiguranje kvaliteta treba biti organizirano tako da se odluke o kvaliteti donose neovisno od nadležnih obrazovnih vlasti, političkih struktura i visokoškolske ustanove koja je predmet vanjskog osiguranja kvaliteta, izbjegavajući bilo koji sukob interesa“ (Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik BiH", br. 26/19) (u daljnjem tekstu: Odluka o normama).⁴

Nalazi *Analize* pokazali su da pojedini koraci i/ili odredbe u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa nisu usklađeni između različitih nadležnih obrazovnih vlasti, što za posljedicu ima neravnopravan položaj visokoškolskih ustanova u BiH. Stoga, zaključci koji se odnose na aktivnosti Agencije BiH predviđaju davanje novih preporuka od Agencije BiH za nadležne obrazovne vlasti, kao jedini način da se koraci i/ili odredbe u postupcima akreditacije usklade između različitih nadležnih obrazovnih vlasti i time osiguraju jednak pristup svim visokoškolskim ustanovama u BiH u postupcima akreditacije.

Preporuke i odredbe koje je Agencija BiH već definirala u postojećim aktima, bit će navedene u poglavlju „2.2. Zaključci koje se odnosi na nadležne obrazovne vlasti“.

Zaključci koji se odnose na Agenciju BiH	Preporuke iz <i>Analize</i>
1. Dati preporuku za jedinstveni rok za prijavu reakreditacije / obnove akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa.	P.B5. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati rok za prijavu prve akreditacije novoosnovanog i postojećeg studijskog programa te rok za prijavu obnove akreditacije / reakreditaciju studijskog programa, kao i posljedicu u slučaju nepodnošenja navedenih zahtjeva u zadanom roku.
2. Dati preporuku za indikatore za praćenje minimalne ispunjenosti kriterija, obrazac samoevaluacijskog izvješća sa strukturiranim tablicama za prikaz podataka koji su izvor dokaza za ispunjenje standarda, izvještajno razdoblje samoevaluacijskog izvješća, te popis dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskog programa, a koji za akreditaciju studijskog programa uključuje obrazac za provjeru uvjeta za licenciranje studijskog programa. ⁵	P.B6. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati sadržaj samoevaluacijskog izvješća, izvještajno razdoblje za samoevaluacijsko izvješće te popis dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev.
3. Dati preporuku za visinu troška za akreditaciju visokoškolske ustanove i za svaki od modela/vrsta akreditacije studijskog programa.	P.D3. Nadležne obrazovne vlasti trebaju ujednačiti visinu troška akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa, sukladno realnom trošku i uzimajući u obzir naknadu za članove Komisije stručnjaka.

⁴ *Izvješće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 12-14.

⁵ „Donijeti propise o definisanju standarda kvaliteta.“ (...) „Donijeti preporuku o sadržaju i kvalitetu samoevaluacijskih izvještaja“ (*Akcioni plan unaprijeđenja osiguranja kvaliteta u Bosni i Hercegovini u procesu pripreme za ostvarivanje punopravnog članstva u ENQA-i*, 2023, str. 24-26).

4. Dati preporuku za visinu naknade za članove Komisije stručnjaka za akreditaciju visokoškolske ustanove i za svaki od modela/vrsta akreditacije studijskog programa.	P.D3. Nadležne obrazovne vlasti trebaju ujednačiti visinu troška akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa, sukladno realnom trošku i uzimajući u obzir naknadu za članove Komisije stručnjaka.
5. Dati preporuku da se u slučaju akreditacije studijskog programa s instrumentom recenzije članovi Komisije stručnjaka za institucionalnu akreditaciju predlažu iz istog znanstvenog područja i polja kao studijski program koji je recenziran. ⁶	P.B11. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati rok za utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa, sastav Komisije stručnjaka za svaki model/vrstu akreditacije studijskog programa te obvezu da u slučaju akreditacije studijskog programa s instrumentom recenzije članovi Komisije stručnjaka za institucionalnu akreditaciju budu iz istog znanstvenog područja i polja kao studijski program koji je recenziran.
6. Dati preporuku da u svim postupcima akreditacije nadležne obrazovne vlasti dostavljaju veći broj predloženih članova Komisije stručnjaka od onih koji će biti imenovani. ⁷	P.A9. Nadležne obrazovne vlasti prilikom dostavljanja prijedloga članova Komisije u postupku akreditacije visokoškolske ustanove mogu dostaviti veći broj predloženih članova od onih koji će biti imenovani. P.B12. Nadležne obrazovne vlasti mogu prilikom dostavljanja prijedloga članova Komisije u postupku akreditacije studijskog programa dostaviti veći broj predloženih članova od onih koji će biti imenovani.
7. Dati preporuku da predstavnici Agencije BiH u posjeti Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove sudjeluju na način da su prisutni tijekom cijelog posjeta, a u postupku akreditacije studijskog programa sudjeluju na način da su uključeni u elektroničku komunikaciju između Komisije stručnjaka i osobe ovlaštene za ostvarivanje komunikacije visokoškolske ustanove s nadležnom obrazovnom vlasti, Agencijom BiH i Komisijom stručnjaka u postupku akreditacije ⁸ .	P.A11. Potrebno je definirati način na koji predstavnici Agencije BiH sudjeluju u posjeti Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove, uzimajući u obzir ESG koji se odnose na nezavisnost Agencije BiH te transparentnost postupka. P.B14. Potrebno je definirati način na koji predstavnici Agencije BiH sudjeluju u posjeti Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa, uzimajući u obzir ESG koji se odnose na nezavisnost Agencije BiH te transparentnost postupka.
8. Dati preporuku o trajanju posjete Komisije stručnjaka po svim vrstama i veličinama visokoškolskih ustanova te po svim modelima/vrstama akreditacije studijskih programa, uz odredbu da se posjet može realizirati samo u dijelu akademske godine kada se izvodi nastava.	P.A12. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove (koji se može realizirati samo u dijelu akademske godine kada se izvodi nastava), rok u kojem se obavlja akreditacija visokoškolske ustanove, kao i mogućnost produžetka tog roka u točno definiranim situacijama. P.B15. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa (koji se može realizirati samo u dijelu akademske godine kada se izvodi nastava), rok u kojem se obavlja akreditacija studijskog programa, kao i mogućnost produžetka tog roka u točno definiranim situacijama
9. Dati preporuku o detaljnijem reguliranju postupka u slučaju izdavanja pisma očekivanja za visokoškolsku ustanovu i studijski program.	P.A17. Potrebno je detaljnije regulirati postupak u slučaju izdavanja pisma očekivanja za visokoškolsku ustanovu. P.B21. Potrebno je detaljnije regulirati postupak u slučaju izdavanja pisma očekivanja za studijski program.
10. Dati preporuku za definiranje posljedice za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka	P.A18. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati: obvezu izrade Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove, rok za njegovu izradu, njegov minimalan sadržaj, obvezu njegova objavljivanja na

⁶ „Izvršiti izmjenu i dopunu dokumenta Agencije *Instrukcija o imenovanju komisije stručnjaka.*“ (...) „Osigurati bolju koordinacionu ulogu Agencije, posebno u pogledu stručna i tehnička podrška Agencije tokom postupka posjete komisije stručnjaka visokoškolskoj ustanovi.“ (*Akcion plan unaprijeđenja osiguranja kvaliteta u Bosni i Hercegovini u procesu pripreme za ostvarivanje punopravnog članstva u ENQA-i, 2023, str. 27*).

⁷ *Idem.*

⁸ *Idem.*

<p>Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa.⁹</p>	<p>web stranici visokoškolske ustanove, obvezu njegova dostavljanja nadležnoj obrazovnoj vlasti te posljedicu za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove.</p> <p>P.B22. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati: obvezu izrade Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa, rok za njegovu izradu, njegov minimalan sadržaj, obvezu njegova objavljivanja na web stranici visokoškolske ustanove, obvezu njegova dostavljanja nadležnoj obrazovnoj vlasti te posljedicu za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa.</p>
<p>11. Dati preporuku za definiranje postupka licenciranja i akreditacije studijskih programa na dislociranim odjelima izvan nadležne obrazovne vlasti u kojoj imaju sjedište.</p>	<p>P.D2. Nadležne obrazovne vlasti trebaju ujednačiti postupak licenciranja i akreditacije dislociranih odjela/centara kojima je sjedište visokoškolske ustanove izvan nadležne obrazovne vlasti.</p>
<p>12. Dati preporuku za postupak akreditacije studijskih programa koji se izvode učenjem na daljinu, zajedničkih/združenih studijskih programa te studijskih programa na stranom jeziku.</p>	<p>/</p>
<p>13. Donijeti Odluku o Kriterijima za akreditaciju studijskih programa trećeg ciklusa studija u Bosni i Hercegovini.¹⁰</p>	<p>/</p>
<p>14. Donijeti rječnik osnovnih pojmova iz područja visokog obrazovanja.</p>	<p>/</p>

⁹ „Donijeti preporuku o praćenju realizacije naknadnih aktivnosti visokoškolskih ustanova nakon provedenog postupka akreditacije.“ (*Akcionni plan unaprijeđenja osiguranja kvaliteta u Bosni i Hercegovini u procesu pripreme za ostvarivanje punopravnog članstva u ENQA-i*, 2023, str. 26).

¹⁰ „Agencija je pripremila i Kriterije za akreditaciju studijskih programa III ciklusa studija u BiH usklađene sa ESG i Salzburškim principima, kao rezultat Tempus projekta EQADE (Embedding QA in Doctoral Education). Kriteriji su razvijeni kroz projekat i primijenjeni u pilot akreditacijama po jednog programa III ciklusa studija na osam javnih univerziteta u BiH. Kriteriji su dodatno unaprijeđeni kroz javne konsultacije sa zainteresiranim stranama, i u 2024. godini će razmatrati na jednoj od sjednica UO Agencije usvojeni“ (*Idem*, str. 26).

2.2. ZAKLJUČCI KOJI SE ODOSE NA NADLEŽNE OBRAZOVNE VLASTI

Iako nadležne obrazovne vlasti trebaju svojim aktima regulirati postupak akreditacije za visokoškolske ustanove i studijske programe u svojoj nadležnosti u skladu s aktima Agencije BiH, nalazi *Analize* pokazali su da pojedini koraci i/ili odredbe u postupku akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa nisu regulirani ili nisu usklađeni između različitih nadležnih obrazovnih vlasti.

Prateći strukturu *Analize* i preporuke koje su u njoj navedene, zaključci koji se odnose na aktivnosti nadležnih obrazovnih vlasti podijeljeni su prema temama prema kojima su grupirana pitanja iz upitnika kao instrumenta *Analize*, pri čemu je uz svaki zaključak navedena odgovarajuća preporuka iz *Analize*.

Budući da su različite nadležne obrazovne vlasti različito regulirale pojedine korake i odredbe vezane za postupak akreditacije, svaki se zaključak ne odnosi na svaku nadležnu obrazovnu vlast, nego samo na onu koja određeno pitanje nije regulirala ili nije uskladila s aktima Agencije BiH.

Također, u fus-notama su navedene sljedeće informacije:

- nadležne obrazovne vlasti koje prema nalazima *Analize* uopće nemaju definirano rješenje u svojim postojećim aktima (uz navod zaključka)
- način na koji je određeno pitanje regulirano aktima Agencije BiH (uz navod preporuke iz *Analize*).

1) LICENCIRANJE

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
15. Javno objaviti Registar visokoškolskih ustanova i Registar studijskih programa. ¹¹	P.A1. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju javno objaviti Registar visokoškolskih ustanova. P.B2. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati obvezu vođenja Registra studijskih programa i njegovu javnu objavu.
16. Definirati obvezu licenciranja za studijske programe. ¹²	P.B1. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati obvezu izdavanja licence / dozvole za rad / inicijalne akreditacije za studijski program, kao i uvjete za njeno izdavanje. ¹³
17. Definirati odnos licence i akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa, kako po pitanju dobivanja istih, tako i po pitanju njihova gubitka. ¹⁴	P.A2. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati odnos licence i akreditacije visokoškolske ustanove, kako po pitanju dobivanja istih, tako i po pitanju njihova gubitka. P.B3. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati odnos licence i akreditacije studijskih programa, kako po pitanju dobivanja istih, tako i po pitanju njihova gubitka.

¹¹ BPK, HNK, KS, K10, PK, SBK, TK, USK, ZHK, ZDK, BD (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 48).

¹² HNK, K10, PK, SBK, USK, ZHK, BD (*Idem* str. 36, 48). Ovaj zaključak se ne odnosi na KS, jer je Zakonom o visokom obrazovanju u namjeri jačanja cjelokupnog sustava eksterne evaluacije u BiH te lakšeg uključivanja u EHEA, ali i zbog očuvanja fleksibilnosti i agilnosti u ponudi obrazovnih programa (ne samo sadržaja nego i formi obrazovanja), povjerenost odgovornost visokoškolskim institucijama da samostalno oblikuju nove programe, a eksterna akreditacija nadležne institucije (HEA ili neka internacionalna) potvrđuju, reguliraju te osiguravaju unapređenje kvalitete.

¹³ "U cilju adekvatnog postavljanja i utvrđivanja odgovarajućih uvjeta za osnivanje visokoškolskih ustanova, nadležna obrazovna tijela bi trebala imati utvrđenu proceduru osnivanja i jasno definirane standarde i kriterije koji trebaju biti ispunjeni kako bi visokoškolska ustanova ispunila uvjete za početak rada i obavljala djelatnost visokog obrazovanja. (...) Navedeno povjerenstvo bi trebalo utvrditi: status ustanove, studijske programe, povezanost nastavne i znanstveno-istraživačke komponente studijskog programa, stupnjeve i diplome koji se mogu dodjeljivati, maksimalan broj studenata koji se mogu upisati na licencirane studijske programe koji se izvode na visokoškolskoj ustanovi, te ispunjenost ljudskih, prostornih i materijalno-tehničkih kriterija. (...) Visokoškolska ustanova treba redovito vršiti evaluaciju licenciranih studijskih programa kako bi se osiguralo da studijski program prati određena znanstvena i praktična dostignuća i razvoj obrazovnog procesa." (*Preporuke o kriterijima i standardima ministarstvu Republike Srpske, županijskim ministarstvima i Brčko Distriktu BiH za osnivanje i zatvaranje visokoškolskih ustanova te za prestrukturiranje studijskih programa*, „Službeni glasnik BiH, br. 13/12).

¹⁴ BPK, HNK, KS, K10, PK, SBK, TK, USK, ZHK, ZDK, BD (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 36, 48).

2) PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA AKREDITACIJU

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
<p>18. Definirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rok za prijavu prve akreditacije visokoškolske ustanove te novoosnovanog i postojećeg studijskog programa¹⁵ - rok za prijavu reakreditacije / obnove akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa¹⁶ - posljedicu u slučaju nepodnošenja zahtjeva za akreditaciju/reakreditaciju visokoškolske ustanove i studijskog programa u zadanom roku.¹⁷ 	<p>P.A4. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati uvjete i rok za prijavu prve akreditacije, kao i posljedice suprotnog postupanja.</p> <p>P.B5. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati rok za prijavu prve akreditacije novoosnovanog i postojećeg studijskog programa te rok za prijavu obnove akreditacije / reakreditaciju studijskog programa, kao i posljedicu u slučaju nepodnošenja navedenih zahtjeva u zadanom roku.¹⁸</p>
<p>19. Definirati sadržaj samoevaluacijskog izvješća s tabličnim prikazom statističkih podataka, izvještajno razdoblje za samoevaluacijsko izvješće te popis dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev za akreditaciju visokoškolske ustanove i studijskog programa, a koji za akreditaciju studijskog programa uključuje obrazac za provjeru uvjeta za licenciranje studijskog programa.¹⁹</p>	<p>P.A5. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati izvještajno razdoblje za samoevaluacijsko izvješće visokoškolske ustanove te prateće obrasce.</p> <p>P.B6. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati sadržaj samoevaluacijskog izvješća, izvještajno razdoblje za samoevaluacijsko izvješće te popis dokumentacije koja se prilaže uz zahtjev.</p>
<p>20. Definirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modele/vrste akreditacije studijskog programa u skladu s aktima Agencije BiH, uz odredbu da visokoškolska ustanova u zahtjevu za akreditaciju studijskog programa navodi 	<p>P.B7. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati modele/vrste akreditacije studijskog programa u skladu s aktima Agencije BiH, odredbu da visokoškolska ustanova u zahtjevu za akreditaciju studijskog programa navodi model akreditacije studijskog programa za kojeg se predaje zahtjev te visinu troška za svaki od modela/vrsta akreditacije studijskog programa.²³</p>

¹⁵ BPK, HNK, K10, PK, SBK, USK, ZHK, ZDK, RS, BD (*Izvješće o analizi osiguranja kvalitete, SMEQA, 2024, str. 38, 39, 50, 51*).

¹⁶ USK, ZHK, ZDK, RS (*Idem, str. 38, 39, 50, 51*).

¹⁷ BPK, HNK, K10, PK, SBK, USK, ZHK, ZDK, RS, BD (*Idem, str. 38, 39, 50, 51*).

¹⁸ "Zahtjev za akreditaciju podnosi novoosnovana visokoškolska ustanova najmanje dvije godine od početka rada, imajući u vidu da navedeni rok za podnošenje zahtjeva za akreditaciju počinje da teče od početka izvođenja nastave u prvoj akademskoj godini nakon sticanja dozvole za rad/licence/početne akreditacije. (...) Za novoosnovani studijski program visokoškolska ustanova podnosi zahtjev za akreditaciju godinu dana nakon što se izvede nastava na završnoj godini tog studijskog programa. (...) Prvim ciklusom akreditacije studijskih programa smatra se vremenski period u kojem će visokoškolske ustanove, u suradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima i Agencijom, prvi put provesti postupak akreditacije svih studijskih programa koristeći se jednim od modela akreditacije studijskih programa, a na osnovu Petogodišnjeg plana akreditacije studijskih programa (u daljem tekstu: Petogodišnji plan) kojeg donose nadležna obrazovna vlast i visokoškolska ustanova, te kojeg nadležna obrazovna vlast dostavlja Agenciji. Rok za donošenje Petogodišnjeg plana je šest (6) mjeseci od stupanja na snagu pravnog akta nadležne obrazovne vlasti koji definira postupak akreditacije studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija, a ostalih godišnjih planova sukladno dinamici koju propiše nadležna obrazovna vlast, vodeći računa da se isti dostave Agenciji šest (6) mjeseci prije prve planirane akreditacije. Prijedlog obrasca za petogodišnji plan je sastavni dio Preporuka." (...) „Zakonom ili podzakonskim aktima, koje donosi nadležna obrazovna vlast, treba da budu propisane posljedice u slučaju: a) nepodnošenja zahtjeva za akreditaciju visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa u propisanom roku, (...). Posljedice za visokoškolsku ustanovu, odnosno studijski program u navedenim slučajevima su: a) oduzimanje dozvole za rad i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, b) zabrana upisa studenata, c) osiguranje nastavka studija na srodnim studijskim programima iste visokoškolske ustanove ili istim studijskim programima druge visokoškolske ustanove sa kojom postoji sporazum/ugovor o preuzimanju studenata, d) aktiviranje bankarske garancije" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23*).

¹⁹ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Izvješće o analizi osiguranja kvalitete, SMEQA, 2024, str. 38, 39, 50, 51*).

²³ "Akreditacija studijskih programa provodi se koristeći se sljedećim modelima vanjskog vrednovanja: a) klaster; b) pojedinačna akreditacija; c) pojedinačna akreditacija u sklopu akreditacije visokoškolske ustanove, sa ili bez

<p>model akreditacije studijskog programa za kojeg se predaje zahtjev²⁰</p> <ul style="list-style-type: none"> - visinu troška za svaki od modela/vrsta akreditacije studijskog programa²¹ - visinu naknade za članove Komisije stručnjaka za akreditaciju visokoškolske ustanove i za svaki od modela/vrsta akreditacije studijskog programa²². 	<p>P.D3. Nadležne obrazovne vlasti trebaju ujednačiti visinu troška akreditacije visokoškolske ustanove i studijskih programa, sukladno realnom trošku i uzimajući u obzir naknadu za članove Komisije stručnjaka.</p>
<p>21. Definirati obvezu donošenja višegodišnjeg plana akreditacije studijskih programa između nadležne obrazovne vlasti i visokoškolske ustanove, kao i obvezu dostavljanja navedenog plana Agenciji BiH, u svrhu mogućnosti planiranja aktivnosti svih sudionika postupka akreditacije.²⁴</p>	<p>P.B8. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati obvezu donošenja višegodišnjeg plana akreditacije studijskih programa između nadležne obrazovne vlasti i visokoškolske ustanove, kao i obvezu dostavljanja navedenog plana prema Agenciji BiH, u svrhu mogućnosti planiranja aktivnosti svih sudionika postupka akreditacije.</p>
<p>22. Definirati mogućnost prekida postupka akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa u točno definiranim slučajevima.²⁵</p>	<p>P.A6. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju predvidjeti mogućnost prekida postupka akreditacije visokoškolske ustanove u točno definiranim slučajevima.</p> <p>P.B9. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju predvidjeti mogućnost prekida postupka akreditacije studijskog programa u točno definiranim slučajevima.²⁶</p>

instrumenta recenzije. Visokoškolska ustanova zajedno sa nadležnom obrazovnom vlasti bira između naprijed navedenih modela akreditacije, što se navodi u zahtjevu za akreditaciju, sukladno sa Petogodišnjim planom akreditacije studijskih programa u prvom ciklusu" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

²⁰ HNK, K10, PK, USK, ZHK, ZDK, RS (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 50, 51).

²¹ Iako su neke nadležne obrazovne vlasti definirale trošak akreditacije, u svrhu ujednačavanja prema novoj preporuci Agencije BiH, sve nadležne obrazovne vlasti trebaju provesti aktivnosti revidiranja postojeće regulacije.

²² Iako su neke nadležne obrazovne vlasti definirale visinu naknade za članove Komisije stručnjaka, u svrhu ujednačavanja prema novoj preporuci Agencije BiH, sve nadležne obrazovne vlasti trebaju provesti aktivnosti revidiranja postojeće regulacije.

²⁴ BPK, HNK, K10, PK, SBK, USK, ZHK, ZDK, RS, BD (*Idem*, str. 50, 51).

²⁵ BPK, HNK, KS, K10, PK, SBK, TK, USK, ZHK, ZDK, BD (*Idem*, str. 38, 39, 50, 51).

²⁶ "O prekidu postupka nadležna obrazovna vlast donosi odgovarajući akt, protiv kojeg je dopuštena žalba" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

3) IMENOVANJE ČLANOVA KOMISIJE STRUČNJAKA

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
<p>23. Definirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rok za utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa²⁷ - sastav Komisije stručnjaka za svaki model/vrstu akreditacije studijskog programa²⁸ - obvezu da u slučaju akreditacije studijskog programa s instrumentom recenzije članovi Komisije stručnjaka za institucionalnu akreditaciju budu iz istog znanstvenog područja i polja kao studijski program koji je recenziran.²⁹ 	<p>P.A8. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati rok za utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove.</p> <p>P.B11. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati rok za utvrđivanje prijedloga Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa, sastav Komisije stručnjaka za svaki model/vrstu akreditacije studijskog programa te obvezu da u slučaju akreditacije studijskog programa s instrumentom recenzije članovi Komisije stručnjaka za institucionalnu akreditaciju budu iz istog znanstvenog područja i polja kao studijski program koji je recenziran.³⁰</p>
<p>24. Definirati obvezu da se prilikom dostavljanja prijedloga članova Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa dostavi veći broj predloženih članova od onih koji će biti imenovani.³¹</p>	<p>P.A9. Nadležne obrazovne vlasti prilikom dostavljanja prijedloga članova Komisije u postupku akreditacije visokoškolske ustanove mogu dostaviti veći broj predloženih članova od onih koji će biti imenovani.</p> <p>P.B12. Nadležne obrazovne vlasti mogu prilikom dostavljanja prijedloga članova Komisije u postupku akreditacije studijskog programa dostaviti veći broj predloženih članova od onih koji će biti imenovani.</p>

²⁷ K10, PK, TK, ZHK, RS (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 40, 52, 53).

²⁸ HNK, K10, PK, SBK, TK, USK, ZHK, ZDK, BD (*Idem*, str. 52, 53).

²⁹ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Idem*, str. 52, 53).

³⁰ "Prilikom predlaganja stručnjaka nadležna obrazovna vlast vodi računa da predloženi stručnjaci budu iz naučnih oblasti ili polja kojima pripadaju studijski programi navedeni u pomenutom zahtjevu za akreditaciju. Imenovanje stručnjaka za akreditaciju studijskih programa po modelu klastera će se izvršiti sukladno broju grupiranih studijskih programa, vodeći pri tome računa o: a) minimalnoj zastupljenosti četiri kategorije (predstavnik akademske zajednice, predstavnik gospodarstva i prakse, predstavnik međunarodnih stručnjaka i predstavnik studenata); b) broju studijskih programa u klasteru; c) broju različitih polja u klasteru po oblastima ili broju različitih grana (užih oblasti) u klasteru po poljima. Povjerenstvo stručnjaka u postupku akreditacije studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija po modelu klastera čini najmanje pet članova, a najviše sedam članova" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

³¹ K10, PK, TK, ZHK, RS, BD (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 40, 52, 53).

4) POSTUPAK AKREDITACIJE

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
<p>25. Definirati odredbu da predstavnici Agencije BiH u posjeti Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove sudjeluju na način da su prisutni tijekom posjeta, a u postupku akreditacije studijskog programa sudjeluju na način da su uključeni u elektroničku komunikaciju između Komisije stručnjaka i osobe ovlaštene za ostvarivanje komunikacije visokoškolske ustanove s nadležnom obrazovnom vlasti, Agencijom BiH i Komisijom stručnjaka u postupku akreditacije.³²</p>	<p>P.A11. Potrebno je definirati način na koji predstavnici Agencije BiH sudjeluju u posjeti Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove, uzimajući u obzir ESG koji se odnose na nezavisnost Agencije BiH te transparentnost postupka.</p> <p>P.B14. Potrebno je definirati način na koji predstavnici Agencije BiH sudjeluju u posjeti Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa, uzimajući u obzir ESG koji se odnose na nezavisnost Agencije BiH te transparentnost postupka.</p>
<p>26. Definirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa³³ - odredbu da se posjet Komisije stručnjaka može realizirati samo u dijelu akademske godine kada se izvodi nastava³⁴ - rok u kojem se obavlja akreditacija visokoškolske ustanove i studijskog programa, kao i mogućnost produžetka tog roka u točno definiranim situacijama, pod uvjetom da je zahtjev za akreditaciju podnesen u roku³⁵. 	<p>P.A12. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove (koji se može realizirati samo u dijelu akademske godine kada se izvodi nastava), rok u kojem se obavlja akreditacija visokoškolske ustanove, kao i mogućnost produžetka tog roka u točno definiranim situacijama.</p> <p>P.B15. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati vrijeme trajanja posjeta Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa (koji se može realizirati samo u dijelu akademske godine kada se izvodi nastava), rok u kojem se obavlja akreditacija studijskog programa, kao i mogućnost produžetka tog roka u točno definiranim situacijama.³⁶</p>
<p>27. Definirati obvezu visokoškolskoj ustanovi za objavljivanje konačnih i potpisanih izvještaja Komisije stručnjaka za visokoškolsku ustanovu u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa.³⁷</p>	<p>P.A13. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati obvezu objavljivanja konačnih i potpisanih izvještaja Komisije stručnjaka za nadležne obrazovne vlasti i visokoškolsku ustanovu u postupku akreditacije visokoškolske ustanove.</p> <p>P.B16. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati obvezu objavljivanja konačnih i potpisanih izvještaja Komisije stručnjaka</p>

³² Sve nadležne obrazovne vlasti (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete, SMEQA, 2024, str. 41, 54*).

³³ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Idem*).

³⁴ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Idem*).

³⁵ BPK, KS, PK, SBK, TK, USK, ZHK, ZDK, RS, BD (*Idem*).

³⁶ "II.4. Rok u kojem se obavlja postupak akreditacije Postupak akreditacije se provodi u roku od najviše 12 mjeseci od dana sklapanja ugovora o akreditaciji između visokoškolske ustanove i nadležne obrazovne vlasti, odnosno od dana imenovanja Povjerenstva stručnjaka. Učesnici u postupku akreditacije dužni su uskladiti sve aktivnosti kako bi se poštovao navedeni rok. Ukoliko se postupak akreditacije ne obavi u navedenom roku, rok se iz opravdanih razloga može produžiti najduže za 12 mjeseci, o čemu odlučuje nadležna obrazovna vlast. Opravdanim razlozima, u kontekstu navedenog, mogu se smatrati: a) nedostatak stručnjaka na Listi stručnjaka Agencije; b) nemogućnost realizovanja posjete Povjerenstva stručnjaka (odstupanje iz Povjerenstva stručnjaka, vremenske nepogode); c) pojava pandemije (mjere ograničenja kretanja); d) različite vrste restriktivnih mjera donesene od strane nadležnih institucija, a koje mogu biti uzrokovane institucionalnim (sudskim) postupcima ili višom silom. Ukoliko se postupak akreditacije iz objektivnih razloga ne okonča u propisanom roku za one visokoškolske ustanove koje su prethodno prošle postupak akreditacije, nadležna obrazovna vlast može donijeti dopunsko rješenje u kojem se utvrđuje novi rok važenja akreditacije, a koji ne može biti duži od 18 mjeseci od isteka prethodne akreditacije, osim u slučaju kada se ustanovi u postupku izda pismo očekivanja gdje se rok dopunskog rješenja produžava do donošenja rješenja kojim će se postupak okončati" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23*).

³⁷ BPK, HNK, K10, PK, SBK, USK, ZHK, ZDK, BD (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete, SMEQA, 2024, str. 41, 54*).

	za nadležne obrazovne vlasti i visokoškolsku ustanovu u postupku akreditacije studijskog programa. ³⁸
28. Definiirati mogućnost očitovanja visokoškolske ustanove na izvješće Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa. ³⁹	P.A14. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati mogućnost očitovanja visokoškolske ustanove na Izvješće Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove. P.B17. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati mogućnost očitovanja visokoškolske ustanove na Izvješće Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa. ⁴⁰
29. Definiirati specifičnosti postupka akreditacije studijskog programa po modelu klastera i/ili s instrumentom recenzije. ⁴¹	P.B18. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati specifičnosti postupka akreditacije studijskog programa po modelu klastera i/ili s instrumentom recenzije. ⁴²

³⁸ "Izvješće Povjerenstva stručnjaka visokoškolska ustanova objavljuje na svojoj web stranici po okončanju postupka akreditacije, a objavljuju ga i Agencija na svojoj web stranici. (...) U tom smislu, svaki od sudionika treba imati jasno definiranu odgovornost propisanu odgovarajućim zakonskim i podzakonskim aktima nadležnog obrazovnog tijela, sukladnim Okvirnom zakonu o visokom obrazovanju u BiH, koji propisuju: - način i rokove u kojima visokoškolska ustanova podnosi zahtjev za akreditaciju, - potrebnu dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev, - način i rokove za imenovanje povjerenstva stručnjaka, - rok za obavljanje ocjene i revizije kvalitete rada visokoškolske ustanove i ocjene kvalitete studijskih programa, - način na koji se kompletno izvješće dostavlja Agenciji radi davanja preporuke iz članka 49. alineja 5. Okvirnog zakona (npr. rok za dostavljanje usklađen s odnosnim propisima o upravnom postupku i ostali parametri važni za pravnu sigurnost sudionika)" (*Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o normama kojima se određuju minimalni standardi u području visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini*, Službeni glasnik BiH", br. 26/19).

³⁹ BPK, K10, PK, USK, ZHK, BD (*Izvješće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 41, 54).

⁴⁰ "Prije donošenja konačnog mišljenja o ishodu akreditacije Povjerenstvo stručnjaka dostavlja visokoškolskoj ustanovi izvješće koje sadrži opise dobrih i slabih strana, te preporuke za unaprijeđenje, bez konačnog mišljenja o ishodu akreditacije, sa rokom od 15 dana za očitovanje o eventualno utvrđenim činjeničnim greškama u izvješću" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

⁴¹ BPK, HNK, K10, PK, SBK, TK, USK, ZHK, ZDK, BD (*Izvješće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 54).

⁴² "III.2. Klaster Akreditacija studijskih programa po modelu klastera provodi se, u pravilu, za studijske programe iste visokoškolske ustanove. (...)

III.4. Pojedinačna akreditacija u sklopu akreditacije visokoškolske ustanove, sa ili bez instrumenta recenzije U slučaju akreditacije visokoškolske ustanove sa jednim ili dva studijska programa (visokoškolske ustanove u statusu visoke škole), akreditacija studijskog programa se može provesti u sklopu institucionalne akreditacije visokoškolske ustanove, a pri čemu se imenuje isto Povjerenstvo stručnjaka za akreditaciju visokoškolske ustanove i akreditaciju jednog ili dva studijska programa. (...)“ (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

5) ISHODI AKREDITACIJE

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
30. Definirati ishode postupka akreditacije i rok važenja rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove i studijskog programa u skladu s Odlukom o normama, uz odredbu da rješenje o akreditaciji traje do okončanja postupka akreditacije, pod uvjetom da je zahtjev za reakreditaciju / obnovu akreditacije podnesen u roku. ⁴³	P.A15. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definiraju ishode postupka akreditacije visokoškolske ustanove i rok važenja rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove u skladu s Odlukom o normama. P.B19. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati ishode postupka akreditacije studijskog programa i rok važenja rješenja o akreditaciji studijskog programa u skladu s Odlukom o normama. ⁴⁴
31. Definirati posljedicu u slučaju odbijanja rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove i studijskog programa. ⁴⁵	P.A16. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju predvidjeti posljedicu u slučaju odbijanja rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove. P.B20. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju predvidjeti posljedicu u slučaju odbijanja rješenja o akreditaciji studijskog programa. ⁴⁶
32. Detaljnije regulirati postupak u slučaju izdavanja pisma očekivanja za visokoškolsku ustanovu i studijski program. ⁴⁷	P.A17. Potrebno je detaljnije regulirati postupak u slučaju izdavanja pisma očekivanja za visokoškolsku ustanovu. P.B21. Potrebno je detaljnije regulirati postupak u slučaju izdavanja pisma očekivanja za studijski program.

⁴³ BPK, HNK, K10, PK, SBK, ZHK, RS (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 43, 56).

⁴⁴ "Na osnovu preporuke Agencije izdate na osnovu mišljenja Povjerenstva stručnjaka, nadležna obrazovna vlast donosi rješenje o akreditaciji kojim utvrđuje jedan od tri sljedeća ishoda postupka akreditacije: a) akreditacija visokoškolske ustanove, odnosno studijskog/ih programa, u slučaju kada su svi kriteriji ocijenjeni kao potpuno ili znatno ispunjeni, na period od: i. pet (5) godina u slučaju da visokoškolska ustanova, odnosno studijski program prvi put prolazi postupak akreditacije; ii. šest (6) godina u slučaju da visokoškolska ustanova, odnosno studijski program, sljedeći put prolazi postupak akreditacije, i to ukoliko je prilikom prethodnog postupka akreditacije visokoškolska ustanove bila akreditirana i svi kriteriji bili ocijenjeni kao potpuno ili znatno ispunjeni; iii. sedam (7) godina, samo u slučaju ispunjenosti prethodna dva uslova. b) pismo očekivanja, na period do jedne godine, u slučaju kada je više od polovine kriterija ocijenjeno kao u potpunosti ili znatno ispunjeno, a svi ostali kao djelomično ispunjeni: visokoškolska ustanova, odnosno studijski program, kojoj je nadležna obrazovna vlast izdala Pismo očekivanja u tom postupku akreditacije može dobiti rješenje o akreditaciji samo na pet (5) godina. c) odbijanje akreditacije visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa, u slučaju: i. kada je najmanje jedan kriterij ocijenjen kao neispunjen ili kada je više od polovine kriterija ocijenjeno kao djelomično ispunjeno; ii. kada se za visokoškolsku ustanovu, odnosno studijski program, a koji su dobili Pismo očekivanja, utvrdi da nije došlo do unaprijeđenja na osnovu preporuka Povjerenstva stručnjaka, odnosno kada je i dalje minimalno jedan kriterij ocijenjen kao djelomično ispunjen" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

⁴⁵ BPK, HNK, K10, PK, SBK, ZHK, ZDK (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 43, 56).

⁴⁶ "Zakonom ili podzakonskim aktima, koje donosi nadležna obrazovna vlast, treba da budu propisane posljedice u slučaju: a) nepodnošenja zahtjeva za akreditaciju visokoškolske ustanove, odnosno studijskog programa u propisanom roku, b) negativnog ishoda postupka akreditacije, c) nedonošenja Plan otklanjanja nedostataka u roku od najduže tri mjeseca od prijema pisma očekivanja. Posljedice za visokoškolsku ustanovu, odnosno studijski program u navedenim slučajevima su: a) oduzimanje dozvole za rad i obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, b) zabrana upisa studenata, c) osiguranje nastavka studija na srodnim studijskim programima iste visokoškolske ustanove ili istim studijskim programima druge visokoškolske ustanove sa kojom postoji sporazum/ugovor o preuzimanju studenata, žd) aktiviranje bankarske garancije" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini*, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23).

⁴⁷ Bez obzira na trenutnu regulaciju pisma očekivanja u postupku akreditacije, u svrhu ujednačavanja prema novoj preporuci Agencije BiH, sve nadležne obrazovne vlasti trebaju provesti aktivnosti revidiranja postojeće regulacije.

6) NAKNADNE AKTIVNOSTI U POSTUPKU AKREDITACIJE

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
<p>33. Definirati:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obvezu izrade Akcijskog plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa, rok za njegovu izradu, minimalan sadržaj, obvezu objavljivanja na web stranici visokoškolske ustanove te obvezu dostavljanja nadležnoj obrazovnoj vlasti i Agenciji BiH⁴⁸ - obvezu izrade godišnjih izvješća o provedbi Akcijskog plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa, obvezu objavljivanja na web stranici visokoškolske ustanove te obvezu dostavljanja nadležnoj obrazovnoj vlasti⁴⁹ - posljedicu za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove i studijskog programa, odnosno godišnja izvješća o njegovoj provedbi⁵⁰. 	<p>P.A18. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati: obvezu izrade Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove, rok za njegovu izradu, njegov minimalan sadržaj, obvezu njegova objavljivanja na web stranici visokoškolske ustanove, obvezu njegova dostavljanja nadležnoj obrazovnoj vlasti te posljedicu za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije visokoškolske ustanove.</p> <p>P.B22. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju definirati: obvezu izrade Akcijskog plana provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa, rok za njegovu izradu, njegov minimalan sadržaj, obvezu njegova objavljivanja na web stranici visokoškolske ustanove, obvezu njegova dostavljanja nadležnoj obrazovnoj vlasti te posljedicu za visokoškolsku ustanovu ukoliko u zadanom roku ne izradi/dostavi/objavi Akcijski plan provedbe preporuka Komisije stručnjaka u postupku akreditacije studijskog programa.⁵¹</p>

⁴⁸ BPK, HNK, K10, PK, SBK, ZHK, ZDK, RS (*Izvješće o analizi osiguranja kvalitete, SMEQA, 2024, str. 44, 57*).

⁴⁹ BPK, HNK, K10, PK, SBK, ZHK, ZDK, RS (*Idem*).

⁵⁰ KS, PK, TK, ZHK, ZDK, RS, BD (*Idem*).

⁵¹ "Svaka akreditirana visokoškolska ustanova, odnosno studijski program najkasnije tri (3) mjeseca po prijemu rješenja o akreditaciji izrađuje i na odgovornom tijelu usvaja Akcijski plan (u daljem tekstu: Akcijski plan) provedbe preporuka, te isti čini javno dostupnim i dostavlja nadležnoj obrazovnoj vlasti Akcijski plan sadrži popis aktivnosti usuglašenih s preporukama Povjerenstva stručnjaka, vremenski okvir za realizaciju tih aktivnosti, nositelje aktivnosti, odnosno odgovorne osobe te resurse potrebne za provedbu. Svaka akreditirana visokoškolska ustanova, izvještava nadležnu obrazovnu vlast o realizaciji akcijskog plana, u vremenskim razmacima kako je to definirano aktima nadležnih obrazovnih vlasti. Prijedlozi obrazaca za Akcijski plan i Godišnje izvješće o realizaciji akcijskog plana su sastavni dio ove preporuke" (*Preporuke za reguliranje postupka akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa 1. i 2. ciklusa studija u Bosni i Hercegovini, „Službeni glasnik BiH“, br. 34/23*).

7) ŽALBE U POSTUPKU AKREDITACIJE

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz <i>Analize</i>
34. Propisati odredbe kojima se regulira mogućnost prigovora visokoškolskih ustanova u svim fazama postupka akreditacije, koje su u nadležnosti nadležne obrazovne vlasti te mogućnost žalbe visokoškolskih ustanova na rješenje o ishodu akreditacije. ⁵²	P.A19. Nadležne obrazovne vlasti i Agencija BiH trebaju predvidjeti međusobno pravovremeno informiranje o aktivnostima tijekom postupka akreditacije visokoškolske ustanove koje su relevantne za provedbu postupka. P.B23. Nadležne obrazovne vlasti i Agencija BiH trebaju predvidjeti međusobno pravovremeno informiranje o aktivnostima tijekom postupka akreditacije studijskog programa koje su relevantne za provedbu postupka. ⁵³

⁵² Sve nadležne obrazovne vlasti (*Izvešće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 46, 58).

⁵³ "Nadležne obrazovne vlasti trebaju propisati odredbe kojima se regulira: - mogućnost prigovora visokoškolskih ustanova u svim fazama postupka akreditacije, koje su u nadležnosti nadležne obrazovne vlasti, - mogućnost činjeničnog komentiranja visokoškolskih ustanova izvještaja o akreditaciji i - mogućnost žalbe visokoškolskih ustanova na rješenje o ishodu akreditacije. Žalbu na rješenje o akreditaciji nadležna obrazovna vlast propisuje zakonom kojim se regulira područje visokog obrazovanja i osiguranje kvalitete, dok se mogućnost prigovora i činjeničnog komentiranja izvještaja o akreditaciji propisuje podzakonskim aktom nadležne obrazovne vlasti koji regulira postupak akreditacije." (*Preporuke za reguliranje žalbenih procedura u postupcima akreditacije visokoškolskih ustanova i studijskih programa*, 2024;
[file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/preporuka_hr%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/preporuka_hr%20(1).pdf)).

8) DODATNA PITANJA

Zaključci koji se odnose na nadležne obrazovne vlasti	Preporuke iz Analize
35. U svojim zakonskim i podzakonskim aktima u kojima su preuzete odredbe iz dokumenata donesenih od Agencije BiH referirati se na dokumente od Agencije BiH tako da se opisno navede naziv važećeg dokumenta i ne navodi točan broj Službenog glasnika BiH. ⁵⁴	P.Z1. Nadležne obrazovne vlasti u svojim zakonskim i podzakonskim aktima u kojima su preuzete odredbe iz dokumenata donesenih od Agencije BiH trebaju se referirati na dokumente od Agencije BiH tako da se opisno navede naziv dokumenta i ne navodi točan broj Službenog glasnika BiH.
36. U svojim zakonskim i podzakonskim aktima referirati na Odluku o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u BiH / Okvira kvalifikacija u BiH te djelovati u skladu s tim. ⁵⁵	P.Z2. Nadležne obrazovne vlasti trebaju se u svojim zakonskim i podzakonskim aktima referirati na Odluku o usvajanju Osnova kvalifikacijskog okvira u BiH („Službeni glasnik BiH", br. 31/11, 39/12) te djelovati u skladu s tim.
37. Predvidjeti broj radnih mjesta na poslovima visokog obrazovanja u skladu s brojem visokoškolskih ustanova i brojem studijskih programa. ⁵⁶	P.S1. Nadležne obrazovne vlasti trebaju predvidjeti broj radnih mjesta na poslovima visokog obrazovanja u skladu s brojem visokoškolskih ustanova i broja studijskih programa.
38. Regulirati postupak licenciranja i akreditacije studijskih programa na dislociranim odjelima/centrima kojima je sjedište visokoškolske ustanove izvan nadležne obrazovne vlasti. ⁵⁷	P.D2. Nadležne obrazovne vlasti trebaju ujednačiti postupak licenciranja i akreditacije dislociranih odjela/centara kojima je sjedište visokoškolske ustanove izvan nadležne obrazovne vlasti.

⁵⁴ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Izješće o analizi osiguranja kvalitete*, SMEQA, 2024, str. 33-34).

⁵⁵ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Idem*).

⁵⁶ Sve nadležne obrazovne vlasti (*Idem*, str. 59-60).

⁵⁷ Bez obzira na trenutnu regulaciju postupka licenciranja i akreditacije dislociranih odjeljenja, u svrhu ujednačavanja prema novoj preporuci Agencije BiH, sve nadležne obrazovne vlasti trebaju provesti aktivnosti revidiranja postojeće regulacije (*Idem*, str. 68-73).

2.3. ZAKLJUČAK KOJI SE ODNOSI NA IZMJENU OKVIRNOG ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU U BIH

Zaključak koji se odnose na izmjenu Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH	Preporuke iz <i>Analize</i>
<p>39. Uputiti inicijativu za izmjene i dopune Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 57/07 i 57/09), kojima će se regulirati:</p> <ul style="list-style-type: none">- status visokoškolskih ustanova u razdoblju od donošenja navedenog zakona do izdavanja rješenja o prvoj institucionalnoj akreditaciji- status studijskih programa od donošenja navedenog zakona do izdavanja rješenja o prvoj akreditaciji studijskog programa.	<p>P.A3. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju regulirati status visokoškolskih ustanova u razdoblju od donošenja Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni Hercegovini (Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 57/07 i 57/09) do izdavanja rješenja o prvoj institucionalnoj akreditaciji.</p> <p>P.B4. Sve nadležne obrazovne vlasti trebaju regulirati status studijskih programa u razdoblju od donošenja Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni Hercegovini (Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 57/07 i 57/09) do izdavanja rješenja o prvoj akreditaciji studijskog programa.⁵⁸</p>

⁵⁸ „Uputiti inicijativu i pokrenuti postupak za izmjene Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH“ (*Akcioni plan unaprijeđenja osiguranja kvaliteta u Bosni i Hercegovini u procesu pripreme za ostvarivanje punopravnog članstva u ENQA-i*, str. 28., 2023.)